

Pelastakaa Lapset

LASTEN SUOJELU JA NETTIVIHJE -TOIMINNON VUOSIRAPORTTI 2022

Alaikäinen

öö... Mitä mielessä?

Haluaisik
nähdä? ;)

Lähetä kuva

LASTEN SUOJELU JA NETTIVIHJE -TOIMINNON VUOSIRAPORTTI 2022

Lasten suojele ja Nettivihje täytti 20 vuotta

Pelastakaa Lapset ry:n Lasten suojele ja Nettivihje -toiminto tekee työtä lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Työn perustana on lapsen oikeus tulla suojelluksi kaikelta väkivallalta. Nettivihje on tehnyt työtä nyt 20 vuoden ajan.

- 2002**
  - Nettivihje aloitti toimintansa ja liittyi osaksi INHOPE-verkostoa.
  - Ensimmäisen vuoden aikana tiimissä oli kaksi kokoaikaista ja kaksi osa-aikaista työntekijää.
  - Osallistui Suomen Safer Internet -toimintaan.
- 2012**
  - Saatiin EU-rahoitus nykyiselle FISIC-kokoonpanolle.
- 2016**
  - Alettiin vastaanottaa vihtejä lapsen houkuttelusta seksuaalisiin tarkoituksiin (grooming) netissä.
  - Liityttiin ECPAT:in jäseneksi.
- 2022**
  - Tehtiin nuorille oma vihjelomake.
  - Perustettiin digitaalisen lapsuuden osaamiskeskus Kidital.
  - Helmikuussa 2023 Nettivihjeessä on viisi kokoaikaista työntekijää ja 3 osa-aikaista.

Nettivihje on osa Suomen Safer Internet Centre -toimintaa (FISIC), joka pyrkii takaamaan lapsille paremman ja turvallisemman digitaalisen ympäristön. FISIC-työtä tehdään yhdessä Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton kanssa. Pelastakaa Lapset on myös kansainvälisen ECPAT-verkoston edustaja Suomessa ja kansainvälisen INHOPE-vihjepalveluverkoston jäsen.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Hankkeet

FISIC

FISIC eli Finnish Safer Internet Centre on hanke, jonka päämääränä on edistää lasten ja nuorten medialukutaitoja, osallisuutta, hyvinvointia ja turvallisuutta netissä. FISIC-toimintaan kuuluu kolme organisaatiota: Pelastakaa Lapset, Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) ja Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI). KAVI koordinoi hanketta, Pelastakaa Lapset pitää yllä vihjepalvelua ja MLL puolestaan tuki- ja neuvontapalvelua. Lisäksi kaikki organisaatiot pyrkivät lisäämään tietoisuutta turvallisesta netin käytöstä.

Project Arachnid

Project Arachnid on Canadian Centre for Child Protection -järjestön (C3P) ylläpitämä ohjelmisto, joka hyödyntää tekoälyä. Ohjelmiston avulla pyritään poistamaan lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia netistä. Nettivihjeen asiantuntijat tarjoavat asiantuntemustaan kuvamateriaalin analysointiin. C3P kouluttaa jokaisen analyysin, joka käyttää ohjelmistoa. Pelastakaa Lasten ja C3P:n yhteistyö on jatkunut vuodesta 2018 lähtien. **Nettivilje analysoi Project Arachnidissa 164 098 kuvaa vuonna 2022.**

Selkeästi seksuaalisuudesta

Opetushallituksen rahoittamassa hankkeessa kehitetään opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamista turvallisuutta edistävän ajattelun vahvistamiseen ja turvataitokasvatukseen erityisesti seksuaalisuuteen liittyen ja erityisryhmien tarpeet huomioiden. Koulutus on kaksiosainen ja se järjestettiin ensimmäisen kerran syksyllä 2022. Toinen toteutuskerta on keväällä 2023. Ensimmäisen koulutuspäivän aiheina ovat turvataitokasvatuksen ja puheeksi ottamisen perusteet, toisena päivänä syvennytään nettiturvataitoihin ja groomingiin. Hanketta koordinoi Live-säätiö ja sen toteutuksessa on Pelastakaa Lasten lisäksi mukana Autismsäätiö, Metropolia AMK sekä Terapiaperhonen.

Oikeusministeriön erityisavustus naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelman toimeenpanoon

Hankkeessa kehitetään yhdessä nuorten ja tuotantoyhtiön kanssa kuusi animaatiota, joissa käsitellään lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan eri muotoja, siitä ilmoittamista ja avun saantia. Tavoitteena on lisätä 11–17-vuotiaiden nuorten tietoisuutta netissä ja sosiaalisen median kanavissa tapahtuvasta seksuaalisesta häirinnästä ja seksuaaliväkivallasta. Tietoisuutta lisäämällä autetaan nuoria suojaamaan itseään ja omia rajojaan sekä kertomaan väkivallan kokemuksistaan aikuiselle. Animaatiot julkaistaan keväällä 2023.

NETTIVIHJE-PALVELU

Nettivilhje on vihjepalvelu, jonne kuka tahansa voi tehdä ilmoituksen, jos epäilee kohdanneensa netissä lapsen kohdistuvaan seksuaaliväkivaltaan liittyvää materiaalia tai toimintaa. Matalan kynnyksen vihjepalvelun avulla pystytään saamaan viranomaisten tietoon myös tapaukset, joita ei jostain syystä haluta ilmoittaa suoraan poliisille. Tarkoitus on saada yhä useampi lapsiin kohdistunut seksuaalirikos selvitettyä ja lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali poistettua tehokkaammin netistä. Suuri osa lapsiin kohdistuneista seksuaalirikoksista ei tule viranomaisen tietoon esimerkiksi siksi, että kynnys ilmoittaa suoraan viranomaisille epäilyistä laittomasta materiaalista tai rikoksesta on korkea. Nettivilhje tekee tiivistä yhteistyötä keskusrikospoliisin kanssa.

Nettivilhje on osa kansainvälistä [INHOPE-vihjepalveluverkosta](#). Verkoston tavoitteena on nopeuttaa laittoman materiaalin poistamista verkosta. INHOPE ylläpitää [ICCAM-järjestelmää](#), jonka avulla tieto laittomasta materiaalista pystytään välittämään nopeasti viranomaisille ja palveluntarjoajille riippumatta siitä, missä maassa laitton materiaali sijaitsee. ICCAM:in kautta tieto välittyy myös kansainvälisen poliisijärjestö Interpolin [ICSE-tietokantaan](#) (International Child Sexual Exploitation database). **Nettivilhje analysoi INHOPE-vihjepalveluverkoston käyttämässä ICCAM-järjestelmässä 18 070 kuvaa ja videota vuonna 2022.**

Nettivilhjeeseen voi ilmoittaa:

1. Lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavasta materiaalista (myös anonyymisti)
2. Lapsen houkuttelusta seksuaalisiin tarkoituksiin netissä (grooming)
3. Lapsen alastonkuvasta tai -videosta, joka on lähtenyt leviämään netissä
4. Lapsen kohdistuvaan seksuaaliväkivaltaan liittyvästä ihmiskaupasta
5. Lapsen kohdistuneesta seksuaalisesta häirinnästä netissä

Vuonna 2022 vihjeitä alettiin lisäksi vastaanottaa erillisellä nuorille suunnatulla lomakkeella osoitteessa www.nettivilhje.fi/nuoret. Lomakkeella käytetään selkeämpää kieltä sekä pyydetään nuorelta tarkemmin tietoja tapahtuneesta. Tarkoituksena on saada kerättyä nuorelta heti tutkinnan kannalta tärkeimmät tiedot, ja täten nopeuttaa poliisiin tutkintaa. Lomakkeella rohkaistaan nuorta ilmoittamaan myös ystävän puolesta, sillä [Grooming lasten silmin -selvityksen](#) mukaan lapsi kertoo kokemastaan groomingista todennäköisimmin kaverille. Lomakkeella on seuraavat ilmoituskohdat:

- Olen saanut seksuaalissävyytteisiä viestejä, linkkejä tai pyyntöjä somessa tai netissä minua selvästi vanhemmalta henkilöltä. Voit ilmoittaa tällä lomakkeella myös ystäväsi saamista viesteistä.
- Laitonta tai intiimiä kuvaani/videotani levitetään tai uhataan levittää somessa tai netissä. Voit ilmoittaa tällä lomakkeella myös ystäväsi puolesta.

Nettivilhjeen tietosuojaseloste on saatavilla osoitteessa: pelastakaalapsset.fi/nettivilhje/tietosuoja

1 Kuka tahansa

Kuka tahansa voi lähettää vihjeen laittomaksi epäilemistään materiaalista

2 Nettivihje

INHOPE-verkoston vihjepalvelut analysoivat vihjeet ja välittävät tietoa toisilleen

3 Poliisi

Tieto laittomasta materiaalista välitetään keskusrikospoliisille ja Interpolille

4 Palveluntarjoaja

Palvelun tarjoaja saa tiedon laittomasta toiminnasta materiaalin poistamista varten

5 Materiaali poistetaan

Laiton materiaali poistetaan verkosta

Kuva: Lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia sisältävän vihjeen käsittely.

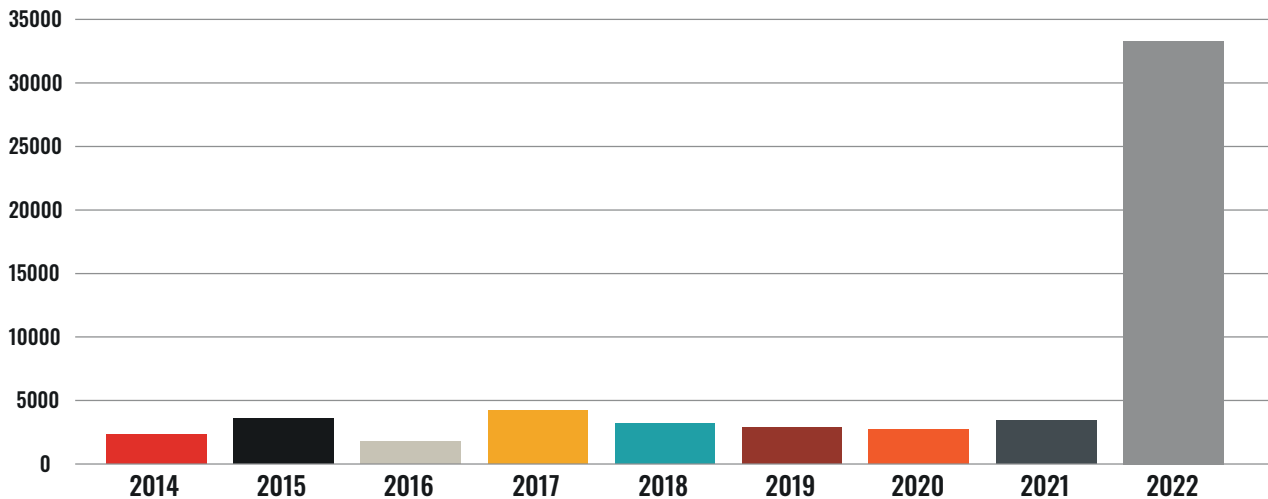
Nettivilhjeeseen saapuneiden vihjeiden käsittelyssä noudatetaan Suomen lakia, keskusrikospoliisin kanssa sovittuja käytäntöjä ja kansainvälisen INHOPE-vihjepalveluverkoston yhteisiä toimintaperiaatteita.

[Lue lisää vihjeiden käsittelystä.](#)

TIETOA NETTIVIHJE-PALVELUUN SAAPUNEISTA VIHJEISTÄ VUONNA 2022

Vihjemäärän osalta vuosi 2022 oli Nettivihjeelle poikkeuksellinen. Nettivihje sai vuonna 2022 yhteensä 33 296 vihjettä, mikä on noin kymmenkertainen määrä edellisiin vuosiin verrattuna. Esimerkiksi vuonna 2021 Nettivihje vastaanotti 3 439 vihjettä. Yksi vihje tarkoittaa yhtä verkko-osoitetta (URL) tai yhtä kuvausta laittomaksi epäilystä toiminnasta. Jokainen URL voi sisältää yksittäisen kuvan tai videon tai jopa satoja kuvia tai videoita.

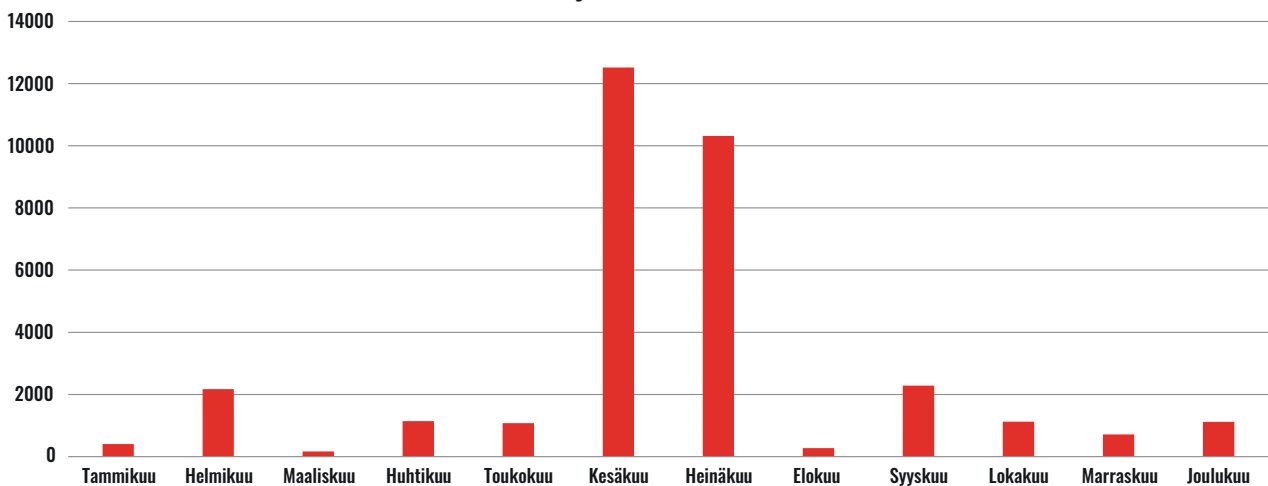
Vihjemäärät vuosina 2014–2022

Kuva: Vihjeiden määrä vuosina 2014–2022.

Vihjemäärien kuukausittainen vaihtelu oli suurta: erityisesti kesä- ja heinäkuussa vihjemäärät kasvoivat merkittävästi. Edellä mainittujen kuukausien aikana vihjeitä tuli yhteensä lähes 23 000.

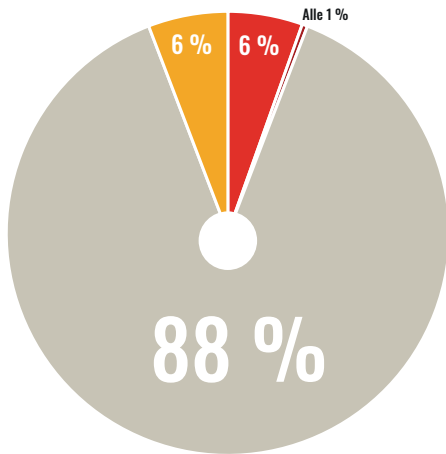
Vihjemäärä kuukausittain

Kuva: Vuoden 2022 vihjemäärä kuukausittain.

Vuonna 2022 saapuneista vihjeistä 88 % oli sivustoja, joista materiaali oli esimerkiksi poistettu tai materiaaliin ei ollut pääsyä. Tähän kategoriaan kuuluvien vihjeiden määrä oli kasvussa jo edellisenä vuonna, mutta tänä vuonna määrä kasvoi yli kaksikymmentäkertaiseksi. Lähes kaikki vihjeet sisälsivät materiaalia, johon Nettivihjeellä ei ollut pääsyä teknisistä tai lainsäädännöllisistä syistä. Materiaalin tarkastaminen olisi vaatinut esimerkiksi latausta tai se olisi suojattu salasanoin.

Saapuneista vihjeistä 6 % sisälsi lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia tai seksuaaliväkivaltaan liittyvää toimintaa, kuten lapsen houkuttelua seksuaalisiin tarkoituksiin. Määrä kasvoi lukumäärällisesti 50 % edellisestä vuoteen verrattuna. Muuksi materiaaliksi luokiteltiin 6 % saapuneista vihjeistä. Muu materiaali saattoi olla esimerkiksi lisätietoa vihjeeseen liittyen, roskapostia tai materiaalia, jossa luotettavan ikäarvion tekeminen oli mahdotonta. Muuksi luokiteltavan materiaalin määrä kolminkertaistui edellisvuodesta. Lisäksi osa vihjeistä sisälsi lasta seksualisoivaa materiaalia, josta osa on Suomessa laitonta, mutta muuhun vihjemäärään suhteutettuna tällaisten vihjeiden määrä oli alle 1 %. Lasta seksualisoivasta materiaalista vihjeitä vastaanotettiin edellisvuotta vähemmän.

Nettivilhjeeseen saapuneiden vihjeiden sisältö (N=33296)

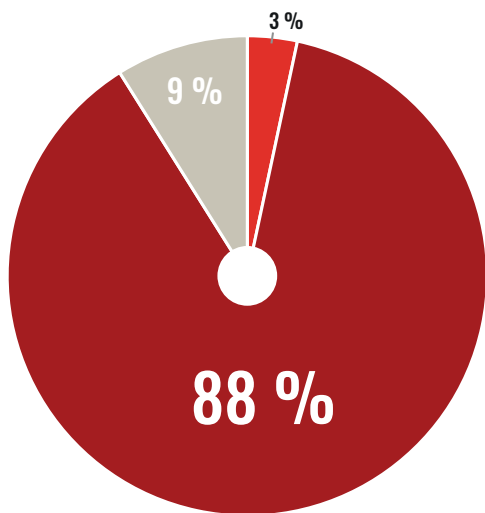
- Lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali tai laitton toiminta
- Lasta seksualisoiva materiaali
- Materiaali poistettu tai sivulle ei pääsyä
- Muu materiaali (esim. ikäarvion mukaan ei alle 18-vuotias)

Kuva: Vihjeiden sisältö vuonna 2022.

Ladattava materiaali

Nettivilhjeen ei ole lain perusteella mahdollista ladata lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia. Tästä syystä Nettivilhje ei pysty tarkistamaan vihjeitä, jotka johtavat esimerkiksi pilvipalveluihin, joissa pystyy säilyttämään ja jakamaan tiedostoja. Näissä palveluissa tiedostot voivat olla joko vapaasti ladattavissa tai lataaminen edellyttää lisäksi palveluun kirjautumista ja mahdollisesti jonkinlaisen kuukausimaksun maksamista. Nettivilhje ei pysty varmasti sanomaan, että nämä tiedostot sisältävät laitonta materiaalia, mutta sivustolla saattaa olla hyvin selkeitä viitteitä siitä. Tiedostonimet saattavat esimerkiksi sisältää kuvauksia materiaalista tai ladattavaan materiaaliin johtavalla sivustolla voi olla niin sanottua esikatselumateriaalia, joka ei kuitenkaan ole laitonta. Mikäli sivustolla on laitonta esikatselumateriaalia, vihje käsitellään muiden laittomaksi arvioitujen vihjeiden tapaan.

Vuonna 2022 lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia sisältävistä vihjeistä valtaosa (88 %) piti sisällään materiaalia, jossa seksuaaliväkivallan kohteena oleva lapsi arvioitiin 3–13-vuotiaaksi. Tämä osuus on pysynyt samana edellisestä vuodesta. Kolmessa prosentissa seksuaaliväkivaltaa kohdistui hyvin pieneen, alle kolmevuotiaaseen lapseen. Tämän ikäryhmän osuus lapsista on pienentynyt prosentuaalisesti edellisestä vuodesta. Määrällisesti hyvin pieniä lapsia nähtiin kuvissa ja videoissa kuitenkin hieman edellistä vuotta enemmän. Yhdeksän prosenttia vihjeistä sisälsi 14–17-vuotiaisiin lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa. Tässä ikäryhmässä vihjemäärä lähes kolminkertaistui edellisvuoteen verrattuna, prosentuaalista kasvua oli kolme prosenttia. Ikäarvioon liittyvien haasteiden vuoksi 14–17-vuotiaiden lasten osuus voi olla tosiasiallisesti tässä raportissa esitettyjä tilastoja suurempi. Ikäarvio tehdään fyysisen kehityksen perusteella.

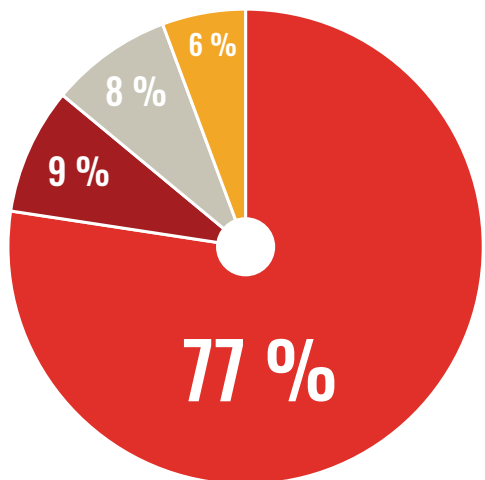

Lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali ikäluokittain (N=1680, n=1670)¹

- 0–2-vuotias
- 3–13-vuotias
- 14–17-vuotias

Kuva: Lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali ikäluokittain vuonna 2022.

Vuonna 2022 lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavassa materiaalissa uhreina oli enemmän tyttöjä kuin poikia. 85 % materiaalista sisälsi tyttöihin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa, 77 %:ssa uhreina oli vain tyttöjä. Edellisenä vuonna 92 % materiaalista sisälsi tyttöihin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa, 74 %:ssa uhreina oli vain tyttöjä. 17 % materiaalista sisälsi poikiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa, yhdeksässä prosentissa uhreina oli vain poikia. Edellisvuonna 24 % materiaalista sisälsi poikiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa, ja kuusi prosenttia sisälsi vain poikiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa. Poikien prosentuaalinen osuus on vähentynyt kahden viime vuoden aikana. Lisäksi kuudessa prosentissa lapsen sukupuolta ei pystytty määrittelemään. Sukupuoli määritellään lapsen fyysisten piirteiden (sukuelinten ja rintojen) perusteella.

Lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali sukupuolittain (N= 1680, n=1673)

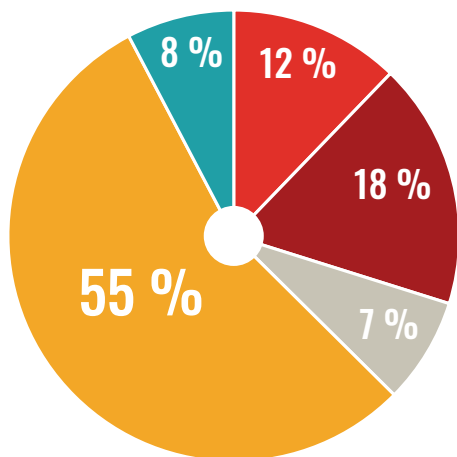
- Tyttö
- Poika
- Molemmat
- Ei määritetty

Kuva: Lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali sukupuolittain vuonna 2022.

Vuonna 2022 noin puolet kaikesta lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavasta materiaalista sisälsi penetraatiivisia tekoja. 12 %:ssa materiaalista fokus oli lapsen genitaalialueella. 18 % prosenttia materiaalista sisälsi seksuaalista toimintaa ilman aikuista ja seitsemän prosenttia aikuisen kanssa. Kahdeksan prosenttia sisälsi sadismia tai muuta raakuutta. Seksuaalista toimintaa ilman aikuista todistavan materiaalin prosentuaalinen osuus kaksinkertaistui edellisvuodesta, vastaavasti seksuaalista toimintaa aikuisen kanssa oli vähemmän. Sadismia ja muuta raakuutta sisältävän materiaalin prosenttiosuus puolittui edellisestä vuodesta. Muutokset seksuaaliväkivallan muodoissa liittyvät oletettavasti itse tuotetun materiaalin määrän kasvuun.

¹ N-luku tarkoittaa kaikkia kyseisen kategorian vihjeitä, kun taas n-luku sisältää ne vihjeet, joista kaavion tieto on tilastoitettu. Pienessä osassa tieto on siten jäänyt puuttumaan tai se on merkitty virheellisesti. Tilastointi tehdään manuaalisesti. Tämä pätee kaikkiin raportin kaavioihin.

Lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali seksuaaliväkivallan muodon mukaan luokiteltuna (N=1680, n=1662)

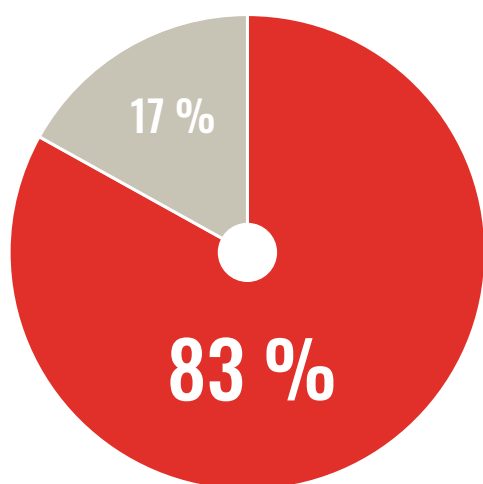
- Fokus genitaal- tai anaalialueella
- Seksuaalista toimintaa ilman aikuisia
- Seksuaalista toimintaa aikuisen kanssa
- Penetraatiota
- Sadismia tai muuta raakuutta

Kuva: Lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali seksuaaliväkivallan muodon mukaan luokiteltuna vuonna 2022.

Itse tuotettu lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali

Nettivilje näkee enenevässä määrin sellaista lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia, jossa lapsi on yksin ja kuvaa itseään puhelimella tai muulla digilaitteella. Toisinaan kuvissa ja videoissa on useampi lapsi. Näissä kuvissa ja videoissa lapsi voi olla alasti tai tehdä seksuaalisia tekoja laitteen kautta saamiensa ohjeiden mukaisesti. Tätä materiaalista käytetään suomeksi termiä itse tuotettu lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali ja englannin kielellä termiä self-generated CSAM. Materiaalin kasvu on huomattu kansainvälisesti (esim. IWF 2022). Nettiviljeen vastaanottamissa vihjeissä materiaalin määrä yli 20-kertaistui vuodesta 2021.

Vuonna 2022 Nettivilje vastaanotti 372 vihjettä, jotka sisälsivät itse tuotettua lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia. Lisäksi Nettiviljeen proaktiivisella työllä (lue lisää sivulta 12) löydettiin 164 tällaista materiaalia sisältävää verkko-osoitetta. Nettiviljeen arvioimassa itse tuotetussa lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavassa materiaalissa (N=536) valtaosa lapsista oli alle 14-vuotiaita (83 %). 17 %:ssa kuvista tai videoista lapsi oli yli 14-vuotias. 14–17-vuotiaiden osuus on suurempi kuin kaikessa Nettiviljeen analysoimassa lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavassa materiaalissa. Alle kolmevuotiaita lapsia ei näissä vihjeissä ollut. Tämä on ymmärrettävää, sillä lapsen tulisi itse käyttää digilaitetta ja joko lähettää kuvia tai videoita tai olla videoyhteydessä toiseen henkilöön, jotta voitaisiin puhua itse tuotetusta seksuaaliväkivaltaa todistavasta materiaalista.

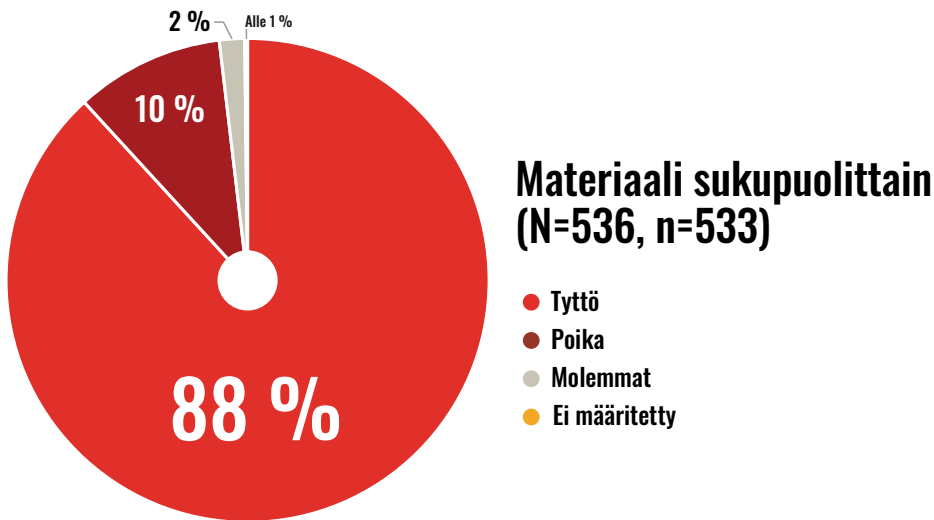

Materiaali ikäluokittain (N=536, n=532)

- 3–13-vuotias
- 14–17-vuotias

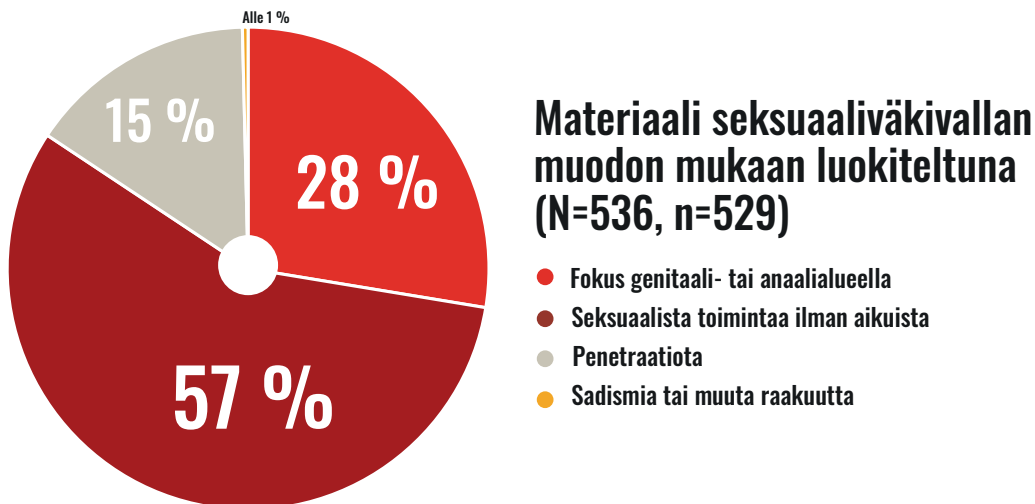
Kuva: Itse tuotettu lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali ikäluokittain.

Tyttöjä oli yhdeksässä kymmenestä arvioidussa kuvassa ja videossa. 10 %:ssa kuvista ja videoista oli poika ja pienessä osassa oli sekä tyttöjä että poikia. Tyttöjä ja poikia oli lähes samansuuruiset osuudet verrattuna kaikkeen Nettivihjeen analysoimaan lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaan materiaaliin. Erona on pienempi sellaisten kuvien ja videoiden osuus, joissa on sekä tyttö että poika sekä hyvin pieni osuus sellaisia kuvia ja videoita, joissa lapsen sukupuolta ei olla voitu määrittellä.

Kuva: Itse tuotettu lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali sukupuolittain.

Usein Nettivihje näkee materiaalia sivustoilla, joihin on koottu pelkästään itse tuotettua seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia. Kuvissa ja videoissa lapsi on yleensä kodinomaisessa ympäristössä, kuten omassa huoneessaan tai kylpyhuoneessa. Jos kyseessä on kuvasarja tai video, lapsi usein tulee välillä lähemmäs laitettaan ja toimii sen jälkeen saamiensa ohjeiden mukaisesti. Nettivihjeen analysoimassa materiaalissa lapsi yleisimmin tekee seksuaalisia tekoja, mukaan lukien penetraatiiviset teot. Alle kolmanneksessa kuvista ja videoista lapsi näyttää kameralle (ainakin osin) alastonta kehoaan ja kuvan tai videon fokuksessa on lapsen genitaalialue.

Kuva: Itse tuotettu lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistava materiaali seksuaaliväkivallan muodon mukaan luokiteltuna.

Tiedetään, että seksuaaliväkivalta voidaan naamioda lapselle leikiksi tai haasteeksi ja lasta voidaan manipuloida, painostaa tai kiristää lähettämään itsestään kuvia tai videoita. Lapselle saatetaan myös tarjota palkkiota kuvista ja videoista. Joskus lapsi luulee lähettävänsä kuvia tai olevansa videopuhelussa luottamuksellisesti yhden ihmisen kanssa, mutta materiaalia voidaan salaa tallentaa ja jakaa eteenpäin.

Toisinaan materiaali on tuotettu suostumuksellisessa nuorten välisessä suhteessa, jolloin alkuperäiseen tilanteeseen ei liity seksuaaliväkivaltaa. Nuori saa jakaa ikätoverille itsestään seksuaalissävytteisiä kuvia tai videoita, jos siihen on molempien osapuolten suostumus. Kun kuvia tai videoita jaetaan kolmansille osapuolille tai nettiin, tapahtuu rikos ja kuvista tai videoista tulee laittomia ja osa lapseen kohdistettua seksuaaliväkivaltaa. Myös alaikäinen voi syyllistyä rikokseen säilyttäessään toisen lapsen alastonkuvaa ilman suostumusta tai jakaessaan sitä eteenpäin.

Seksuaalikasvatus, jonka osana lapsi saa tietoa netissä tapahtuvasta seksuaaliväkivallasta, on tärkeä keino suojella lasta. Lisäksi lapselta on tärkeä kysyä nettiin ja someen liittyviä kuulumisia ja ajatuksia osana arkisia keskusteluja. On hyvä kysyä myös, onko tapahtunut jotain, mikä tuntui ikävältä tai hämmentävältä. Kun aikuinen on kiinnostunut ja kysyy, huolenaiheiden esiin tuominen helpottuu.

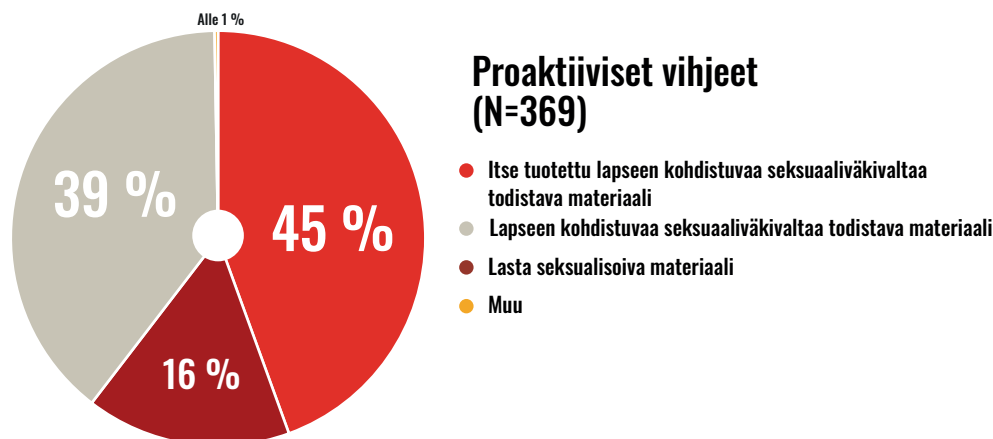
Lue lisää aiheesta:

- INHOPE: [“What is self-generated CSAM?”](#)
- Internet Watch Foundation 2022: [“The Annual Report 2021”](#)
- Ecpat Sweden 2021: [“Everything that is not a yes is a no”](#)
- Pelastakaa Lapset 2021: [“Mun keho mun rajat -opas nuorille. Tietoa alastonkuvien jakamisesta ja seksuaalissävytteisestä viestittelystä”](#)
- Pelastakaa Lapset 2022: [“Turvaa ja tue -opas vanhemmille”](#)

Proaktiivinen vihjetyö

Kesällä 2022 Nettivihje aloitti proaktiivisen, eli etsivän, työn osana vihjetyötä. Tämä tarkoittaa, että kun Nettivihje vastaanottaa vihjelomakkeella verkko-osoitteen, jonka arvioi sisältävän laitonta materiaalia, kyseistä osoitetta voidaan säilyttää sen jatkokäsittelyä varten. Sivustot saattavat sisältää esimerkiksi kymmeniä linkkejä muille vastaaville sivustoille tai sisältää satoja välilehtiä, joissa on laitonta materiaalia. Nettivihje voi jatkaa sivuston analysointia, kunnes kaikki sivustolla oleva tai sille linkattu materiaali on saatu välitettyä tarvittaville toimijoille. Tavoitteena on edistää suu-remman materiaalimäärän nopeaa poistumista netistä.

Ensimmäisenä vuonna Nettivihje löysi proaktiivisella vihjetyöllä 369 vihjettä, eli verkko-osoitetta. Proaktiivista työtä tehdään silloin, kun Nettivihjeessä ei ole uusia, ensimmäistä käsittelyä odottavia vihjeitä. Suuri saapuneiden vihjeiden määrä siis vaikuttaa proaktiivisen työn määrään. Proaktiivisessa työssä käsittelyyn ei oteta eikä tilastoissa näy muita kuin laittomia tai mahdollisesti laittomia verkko-osoitteita.

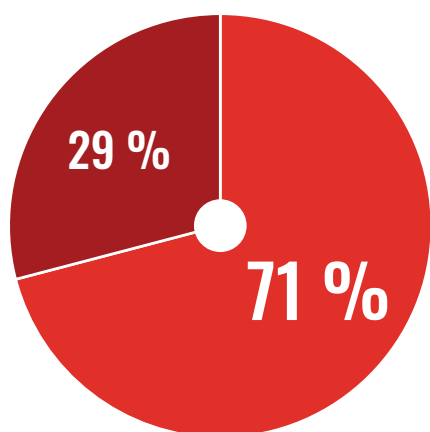

Kuva: Proaktiiviset vihjeet luokiteltuna.

Vihjeistä suuri osa oli niin sanottua itse tuotettua lapsen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa materiaalia (45 %). Lähes yhtä paljon (39 %) oli lasta seksuaalisoivaa, mahdollisesti laitonta materiaalia. Miltei kaikki lapset olivat tyttöjä (99 %) ja suurin osa heistä oli 3–13-vuotiaita. Erona muihin vihjepalvelun käsittelemiin vihjeisiin poikia oli proaktiivisissa vihjeissä selkeästi pienempi osuus ja vanhempia lapsia (14–17-vuotiaita) oli suurempi osa. Lisäksi erona on seksuaaliväkivallan yleisin muoto: muissa vihjeissä yleisintä on, että kuvissa ja videoissa lapsen kohdistetaan penetraatiota, kun taas proaktiivisissa vihjeissä seksuaaliväkivalta on yleisimmin fokus lapsen genitaal- tai anaalialueella (44 %) tai seksuaalista toimintaa ilman aikuista (41 %).

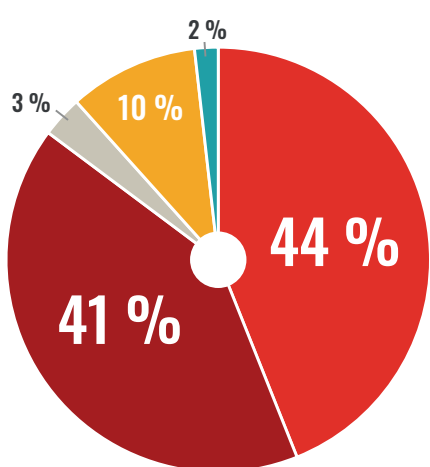
Kuva: Proaktiiviset vihjeet sukupuolittain.

Proaktiiviset vihjeet ikäluokittain (N=369, n=368)

- 3-13-vuotias
- 14-17-vuotias

Kuva: Proaktiiviset vihjeet ikäluokittain.

Laittomaksi arvioidut proaktiiviset vihjeet seksuaaliväkivallan muodon mukaan luokiteltuna (N=223)

- Fokus genitaal- tai anaalialueella
- Seksuaalista toimintaa ilman aikuista
- Seksuaalista toimintaa aikuisen kanssa
- Penetraatiota
- Sadismia tai muuta raakuutta

Kuva: Laittomaksi arvioidut proaktiiviset vihjeet seksuaaliväkivallan muodon mukaan luokiteltuna.

TIEDON JA YMMÄRRYKSEN LISÄÄMINEN

Nettivistä ennaltaehkäisee lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa tuottamalla tietoa ja kouluttamalla erityisesti lasten kanssa toimivia ammattilaisia. Tiedon antaminen lapsille ja vanhemmille vahvistaa ymmärrystä lasten oikeuksista ja antaa lapsille ja heidän läheisilleen toimintaohjeita turvallisempaan netin käyttöön. Tiedon ja ymmärryksen lisääminen seksuaaliväkivallasta auttaa lisäksi edistämään nopeaa rikoksiin puuttumista.

Vuonna 2022 Nettivistä

- Koulutti 1117 ammattilaista ja tulevaa ammattilaista
- Kohtasi 466 vanhempaa kolmessa vanhempainillassa
- Twiittasi 903 kertaa
- Antoi 11 haastattelua
- Järjesti "Suojele, älä sivuuta" -seminaarin, jota oli kuulemassa n. 550 ammattilaista, viranomaista ja päättäjää

Vuonna 2022 julkaistiin kolme uutta materiaalia ja uusia kieliversioita:

- [Turvaa ja tue -opas vanhemmille](#) (saatavilla myös ruotsiksi).
- [Lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisy: tukea nuorille, joilla on lapsikohtainen seksuaalinen kiinnostus – opas ammattilaisille](#) (saatavilla myös englanniksi).
- [Mun keho mun rajat – opas nuorille selkokielellä.](#)
- Ota grooming puheeksi -kortit ammattilaiselle (materiaaliin kuuluvat [aikuisien kortit](#), [lasten kortit](#) ja [ohje](#)).

Kuva: Nettivistä sosiaalisessa mediassa hyödyntämä kuva.

Kaikki tuotetut materiaalit ovat saatavilla Nettivistä materiaalipankissa: www.nettivistä.fi/materiaalipankki

Vuonna 2022 Nettivistä jatkoi tietoisuutta lisäävää työtä Ylilaudalla. Nettivistä asiantuntijat vastaavat omassa langassaan kysymyksiin ja jakavat tietoa Nettivistä työstä ja lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan torjunnasta ja ennaltaehkäisystä. Nettivistä lankaan oli vuoden 2022 loppuun mennessä tullut 857 vastausta 523 käyttäjältä. 31 451 käyttäjää oli avannut ja lukenut lankaa. Lisäksi 18 käyttäjää oli merkannut langan seurattuihin, eli sai jokaisesta langasta ilmestyneestä uudesta viestistä ilmoituksen.

Nettivistä avasi nuorten tavoittamiseksi TikTok-tilin vuonna 2022. Videoita julkaistiin yhdeksän ja ne saivat noin 4 700 näytökertaa. Nettivistä aloitti myös animaatioiden työstämisen yhdessä nuorten ja viestintätoimiston kanssa. Tarkoituksena on julkaista animoidut videot TikToksissa vuoden 2023 aikana.

Nettivistä sai paljon medianäkyvyyttä televisiossa, radiossa sekä painetussa ja digitaalisessa mediassa vuonna 2022. Mediaosumia vuoden ajalta kertyi yhteensä 271. Erityistä huomiota media kiinnitti Nettivistä tiedotteeseen, joka käsitteli kasvanutta vihemäärää. Lisäksi seksuaalirikoslain kokonaisuudistus ja muutama mediahuomiota saanut seksuaalirikostutkinta lisäsivät kiinnostusta Nettivistä työtä kohtaan.

Kidital

Vuonna 2022 perustettiin Pelastakaa Lasten Digitaalisen lapsuuden osaamiskeskus [Kidital](#). Nettivistä asiantuntijat ovat osa tätä osaamiskeskusta. Kidital edistää lasten turvallisuutta, hyvinvointia ja osallisuutta digitaalisissa ympäristöissä. Se kokoaa yhteen Pelastakaa Lasten digitaaliseen lapsuuteen liittyvän osaamisen ja materiaalit. Ensimmäisenä vuonna järjestettiin kaikille avoin Kiditalin avajaiswebinaari sekä verkkovanhempainilta. Kidital-työtä kehitetään edelleen vuonna 2023.

VAIKUTTAMISTYÖ

Nettivilhje tekee pitkäjänteistä vaikuttamistyötä sekä kotimaassa että kansainvälisesti edistääkseen lasten oikeutta tulla suojelluksi seksuaaliväkivallalta. Nettivilhje antoi muun muassa seuraavat lausunnot/kommentit strategioihin ja uudistuksiin vuonna 2022:

- [Pelastakaa Lasten lausunto Hallituksen esityksestä HE 13/2022 vp eduskunnalle seksuaalirikoksia koskevaksi lainsäädännöksi](#)
- [Pelastakaa Lasten lausunto Ulkoministeriölle EN; Lanzarote-komitea; Suomen maaprofiilin laatisemista](#)
- [Pelastakaa Lasten kannanotto: Lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa todistavan materiaalin laajempi kriminalisointi on arvioitava](#)
- Pelastakaa Lasten tukilausunto Sexpon Serie-hankkeelle koskien Serie-hankkeen jatkoa ja sen pysyväluonteista rahoitusta
- Pelastakaa Lasten kannanotto koskien Euroopan komission ehdotusta uudeksi lainsäädännöksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisemiseksi ja torjumiseksi verkkoympäristöissä

Vuonna 2022 eduskunta hyväksyi uuden seksuaalirikoslain, joka tuli voimaan vuoden 2023 alussa. Ennen lain hyväksymistä Nettivilhje oli kuultavana lakivaliokunnassa. Nettivilhje julkaisi aiheeseen liittyen [tiedotteen](#) sekä [mielipidekirjoituksen](#), joka julkaistiin Helsingin Sanomissa. Nettivilhje oli myös mukana laatimassa Lanzaroten sopimuksen kansallista toimeenpanosuunnitelmaa.

Nettivilhje seurasi tiiviisti Euroopan unionin lainsäädännön muutosta koskien erityisesti palveluntarjoajien vastuita lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan kitkemiseksi. Nettivilhjeen asiantuntija kävi myös Brysselissä tapaamassa Euroopan Parlamentin Suomen edustajia liittyen EU-lainsäädännön muutoksiin ja Nettivilhje kirjoitti asiasta lausunnon, jota lähetettiin päättäjille ja viranhaltijoille. Vaikuttamistyötä tehtiin paljon osana kansainvälistä [ECPAT-verkostoa](#) ja sen Project Beacon -nimistä projektia.

Vuonna 2022 pohjoismaiset vihjepalvelut aloittivat vahvemman yhteistyön niin vaikuttamistyön, tutkimusten suunnittelun ja toteutuksen kuin tietoteknisten mahdollisuuksien osalta. Nettivilhje vastaa vaikuttamistyön pohjoismaisen yhteistyön koordinoinnista.

Lisäksi Nettivilhje osallistui useiden verkostojen ja työryhmien toimintaan vuonna 2022. Nettivilhje edusti Pelastakaa Lapsia mm. seuraavissa työryhmissä ja verkostoissa: Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunnan alainen järjestöryhmä (NAPE), Lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyn ohjausryhmä (Väkivallaton lapsuus), Ihmiskaupan vastainen verkosto (IKV), SeriE-verkosto, järjestöjen yhteistyöverkosto urheilussa sekä Lapsiin kohdistuvan väkivallan tietopohjatyöryhmä. Nettivilhje oli vahvasti mukana kansainvälisen ECPAT-järjestön toiminnassa.

Yhteistyössä:

CANADIAN CENTRE for CHILD PROTECTION®
Helping families. Protecting children.

INHOPE

KANSALLINEN AUDIOVISUAALINEN INSTITUUTTI
NATIONELLA AUDIOVISUELLA INSTITUTET
NATIONAL AUDIOVISUAL INSTITUTE

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

POLIISI
KESKUSRIKOSPOLIISI

Pelastakaa Lapset

Pelastakaa Lapset ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton, vuonna 1922 perustettu kansalaisjärjestö, joka edistää lapsen oikeuksien toteutumista Suomessa ja maailmalla.

pelastakaalapset.fi